

นิพนธ์ต้นฉบับ

ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของประชาชนในจังหวัดแพร่ที่มีต่อ
โครงการสร้างป่าสร้างรายได้ ตามแนวพระราชดำริ

Cognition and Attitude of People towards the Income Generated from
Forestation under the Royal Project in Phrae Province

อรประภัสร์ สร้อยเสนา¹

ต่อลาภ คำโย²

ปัญจพร คำโย^{3*}

อิสริย์ ฮาวปินใจ⁴

Oonpraphat Soisena¹

Torlarp Kamyo²

Punchaporn Kamyo^{3*}

Itsaree Howpinjai⁴

¹ สาขาวิชาการจัดการป่าไม้ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ - แพร่ เฉลิมพระเกียรติ อำเภอวังทอง จังหวัดแพร่ 54140

¹ Forest Management, Maejo University Phrae Campus, Rong Kwang, Phrae, 54140 Thailand

² สาขาวิชาเกษตรป่าไม้ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ - แพร่ เฉลิมพระเกียรติ อำเภอวังทอง จังหวัดแพร่ 54140

² Agroforestry, Maejo University Phrae Campus, Rong Kwang, Phrae, 54140 Thailand

³ สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ - แพร่ เฉลิมพระเกียรติ อำเภอวังทอง จังหวัดแพร่ 54140

³ Political Science, Maejo University Phrae Campus, Rong Kwang, Phrae, 54140 Thailand

⁴ สาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมป่าไม้ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ - แพร่ เฉลิมพระเกียรติ อำเภอวังทอง จังหวัดแพร่ 54140

⁴ Forest Industry Technology, Maejo University Phrae Campus, Rong Kwang, Phrae, 54140 Thailand

* Corresponding Author, E-mail: punchaporn2525@gmail.com

รับต้นฉบับ 12 เมษายน 2565

รับแก้ไข 4 มิถุนายน 2565

รับลงพิมพ์ 10 มิถุนายน 2565

ABSTRACT

The objectives of this study were to 1) study levels of cognition and attitude of people towards the Income generated from forestation under the Royal Project in Phrae province, 2) to determine the factors influencing the people's cognition and attitude, and 3) study the problem, obstacles, and provide suggestions for a successful implementation of the project. Data in this quantitative research were collected by using the questionnaire survey method, under which 400 households in 8 districts were sampled. The obtained data were analyzed using statistics. The results indicated that most of the respondents were male, aged between 46-55 years, with a primary school level education. Most of the respondents were involved with farming and gardening, with an average income of less than 10,000 Baht per month. Perception about the project in the people's minds was at a moderate level. Moreover, it was found that their cognition and attitude toward the project was at a high level. The significant factors affecting the level of cognition, were different primary ($p < 0.001$) and minor occupations ($p < 0.05$). However, gender, age, status, education level, monthly income, monthly expenses, and participation in the project did not significantly affect their cognition. It was also found that their perception about the project did not correlate with level of cognition. Moreover, the significant factors affecting the levels of attitude towards the project were different primary occupations ($p < 0.05$), minor occupations ($p < 0.001$), monthly incomes ($p < 0.05$), monthly

expenses ($p < 0.001$), and participation in the project ($p < 0.001$). However, gender, age, status, and education level did not affect their attitude. It was also found that people's perception about the project was at a moderate level attitude ($r = 0.417$) ($p < 0.001$). In addition, the project implementation encountered the most problems under drought conditions and there were major obstacles from natural disasters. Therefore, people indicated to a need to promote water resources and marketing by the government.

Keywords: Cognition; Attitude; The generated income from forestation of the Royal Project

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของประชาชนที่มีต่อโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ ตามแนวพระราชดำริ ในจังหวัดแพร่ ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของประชาชนที่มีต่อโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ และศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณและแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คนในพื้นที่ 8 อำเภอ และวิเคราะห์ปัจจัยด้วยค่าสถิติ ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 46-55 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพทำไร่ ทำสวน มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท ประชาชนมีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการอยู่ในระดับปานกลาง การวิเคราะห์ระดับความรู้ความเข้าใจและทัศนคติพบว่าประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและทัศนคติอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่มีผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจของประชาชน พบว่าปัจจัยด้านอาชีพหลัก ($p < 0.001$) อาชีพรอง ($p < 0.05$) ที่ต่างกันมีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีเพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา รายได้ต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือน และการเข้าร่วมโครงการฯ ที่ต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน และพบว่าการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อระดับทัศนคติของประชาชน พบว่าปัจจัยด้านอาชีพหลัก ($p < 0.05$) อาชีพรอง ($p < 0.001$) รายได้ต่อเดือน ($p < 0.05$) รายจ่ายต่อเดือน ($p < 0.001$) การเข้าร่วมโครงการฯ ($p < 0.001$) ที่ต่างกันมีทัศนคติแตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีเพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา ที่ต่างกัน มีทัศนคติไม่แตกต่างกัน และพบว่าการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการฯ มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับระดับทัศนคติ ($r = 0.417$) ($p < 0.001$) นอกจากนี้การดำเนินโครงการมีปัญหาจากสภาวะความแห้งแล้งมากที่สุดและมีอุปสรรคสำคัญจากปัญหาภัยธรรมชาติ ดังนั้นประชาชนจึงมีความต้องการให้ภาครัฐส่งเสริมด้านแหล่งน้ำและด้านการตลาด

คำสำคัญ: ความรู้ความเข้าใจ ทัศนคติ โครงการสร้างป่าสร้างรายได้ ตามแนวพระราชดำริ

คำนำ

ในอดีตประเทศไทยมีพื้นที่ป่าไม้จำนวนมาก แต่เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากรประกอบกับการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยใช้ป่าเป็นตัวย่อยเชิงพาณิชย์ ทำให้มีความต้องการใช้ทรัพยากรป่าไม้และพื้นที่ในการทำเกษตรมากขึ้น เป็นเหตุให้มีการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ จากปรากฏการณ์ข้างต้นส่งผลกระทบทำให้เกิดภาวะแห้งแล้ง เนื่องจากต้นน้ำลำธารถูกทำลาย ฝนไม่ตกตามฤดูกาล เมื่อยามน้ำหลากก็เกิดน้ำท่วมฉับพลัน และมี

การพังทลายของดินอย่างรุนแรง จนเป็นปัญหาต่อการประกอบอาชีพทางการเกษตร กลายเป็นทุกข์ร้อนของประชาชน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการฟื้นฟูป่าไม้ที่มีสภาพเสื่อมโทรมให้กลับคืนสู่สภาพความอุดมสมบูรณ์ และรักษาป่าไม้ที่เหลืออยู่ไม่ให้ถูกบุกรุกทำลายเพิ่มเติม เพื่อให้ป่าไม้สามารถเอื้ออำนวยประโยชน์ในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร สามารถแก้ไขปัญหาภัยแล้ง และอุทกภัยได้อย่างยั่งยืนตลอดไป

กรมป่าไม้ เป็นหน่วยงานหนึ่งซึ่งปฏิบัติภารกิจด้านทรัพยากรป่าไม้โดยตรง จึงได้น้อมนำเอาหลักการและทฤษฎีการพัฒนาพื้นที่ป่าไม้อันเนื่องมาจากพระราชดำริมาใช้ และโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ ตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จึงเป็นโครงการหนึ่งในพันธกิจหลักของกรมป่าไม้ พันธกิจที่ 3 การเพิ่มและฟื้นฟูพื้นที่ป่าไม้ในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ดำเนินการนำร่องในพื้นที่ 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดน่าน จังหวัดตาก และจังหวัดเลย มีเป้าหมายเพื่อฟื้นฟูป่าต้นน้ำลำธารที่ถูกทำลาย โดยดำเนินการไปพร้อมกัน ทั้งด้านสร้างจิตสำนึกด้วยกระบวนการศึกษาแก่ประชาชน ให้ร่วมฟื้นฟูป่าเป็นรักษาป่า และอยู่กับป่าอย่างกลมกลืนแบบมีส่วนร่วม รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่ประชาชนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

ต่อมามีการขยายพื้นที่ดำเนินการไปตามพื้นที่ที่รับผิดชอบ ในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำปาง จังหวัดตาก จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดแพร่ จังหวัดพิษณุโลก และจังหวัดนครสวรรค์ มีแผนฟื้นฟูป่าตามแผนบูรณาการพัฒนาด้านระดับภาค (ด้านการจัดการน้ำและสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมยั่งยืน) โครงการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภาคเหนือ กิจกรรมหลักฟื้นฟูและป้องกันทรัพยากรป่าไม้ภาคเหนือสร้างป่าสร้างรายได้ โดยมีเป้าหมายให้จำนวนพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติได้รับการฟื้นฟูตามแนวทางสร้างป่าสร้างรายได้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561-2565 (Royal Forest Department, 2019) ซึ่งการดำเนินงานมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้เป็นกลไกขับเคลื่อนส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความรู้ ความเข้าใจและยอมรับในข้อตกลงของชุมชน จนเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเป็นผู้รักษาป่า สามารถยังชีพอยู่กับป่าอย่างกลมกลืนแบบมีส่วนร่วม ฟื้นฟูป่าต้นน้ำลำธารที่ถูกทำลายจนเสื่อมโทรมให้คืนสภาพป่าที่สมบูรณ์ โดยให้มีทั้ง

ไม้ป่าที่เป็นไม้ดั้งเดิมในพื้นที่ และไม้เกษตรที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน พัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรในพื้นที่ให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้นตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มนำผลผลิตจากการปลูกมาใช้สอยและจำหน่าย เพื่อช่วยสนับสนุนการสร้างรายได้ ลดรายจ่าย จัดกระบวนการเพื่อให้ราษฎรมีความรู้จัดการผลผลิตจากโครงการสอดคล้องกับตลาด และมีอาชีพเสริมที่ช่วยสร้างรายได้ในครัวเรือน เพื่อให้คนสามารถอยู่ร่วมกับป่าอย่างกลมกลืน เกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีที่ทำกินเป็นหลักแหล่งไม่รุกทำลายพื้นที่อื่นต่อไป (Royal Forest Department, 2020)

ในส่วนของพื้นที่จังหวัดแพร่การดำเนินโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ ได้มีการบูรณาการการทำงานร่วมกัน โดยเริ่มดำเนินโครงการตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2561 ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ป่าไม้จำนวนมาก และมีมิติของแนวทางการจัดการร่วม (co-management) ในหลายพื้นที่ ทำให้มีรูปแบบการดำเนินโครงการโดยเน้นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยให้คนในพื้นที่เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา โดยมีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ให้การสนับสนุน ซึ่งมีเป้าหมายของการพัฒนาคือบทบาทสำคัญในการพัฒนาด้านตนเอง อนึ่งการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมประกอบด้วยทรัพยากรดิน น้ำ ป่าไม้ จากการทำเนินการทำให้จังหวัดแพร่ ปี พ.ศ. 2561 จนถึงปี พ.ศ. 2563 มีจำนวนพื้นที่ป่าเพิ่มขึ้น (Strategic and Information Work Group for Provincial Development Phrae Provincial Office, 2021) ซึ่งในพื้นที่จังหวัดแพร่เป็นพื้นที่ที่มีพื้นที่ป่าไม้จำนวนมาก

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นสามารถวิเคราะห์ได้ว่าการดำเนินโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ในพื้นที่จังหวัดแพร่มีความสำเร็จในการดำเนินโครงการ อีกทั้งยังมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาว่า ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการและที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจ และมีทัศนคติอย่างไรต่อโครงการฯ โดยสนใจศึกษาภายใต้กรอบแนวคิดที่มุ่งเน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุง และพัฒนาที่เหมาะสมสนองตอบต่อปัญหาและความต้องการของ

ประชาชนส่วนใหญ่ โดยเฉพาะผู้ที่สนใจเข้าร่วมโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ ตามแนวพระราชดำริ โดยผลที่ได้จากการศึกษาความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของประชาชนจังหวัดแพร่ ต่อโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ ตามแนวพระราชดำริฯ อาจใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงโครงการ เพื่อให้เป้าหมายที่กำหนดไว้ในโอกาสต่อไป

ดังนั้นการศึกษาคั้งนี้จึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติของประชาชน และปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของประชาชน รวมถึงสภาพปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะการดำเนินโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ ตามแนวพระราชดำริฯ ของประชาชนในพื้นที่จังหวัดแพร่ โดยมีการนำแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความและทัศนคติมาวิเคราะห์ โดยการมีความรู้ความเข้าใจคือการที่สามารถรับรู้และจดจำประสบการณ์ที่เคยเรียนรู้มาก่อนจากการมองเห็น ได้ยิน ได้ฟังและสัมผัส จะ

สามารถนำความรู้ไปใช้ดัดแปลงให้เหมาะสมสำหรับการนำไปใช้ได้จริงอย่างสมเหตุสมผล (Wattanakitlert, 2017) ซึ่งแต่ละบุคคลมีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติในสิ่งต่าง ๆ มากน้อยไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่ในแต่ละสถานการณ์ (Pati, 2016) ได้สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจไว้ 2 ประการ ปัจจัยที่หนึ่ง คือปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย ระดับการศึกษา ความเชื่อ สถานภาพทางสังคมและประสบการณ์ ปัจจัยที่สอง คือปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ครอบครัว กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้องและสื่อมวลชน

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้นำมาสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของประชาชนจังหวัดแพร่ที่มีต่อโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ ตามแนวพระราชดำริ (Figure 1)

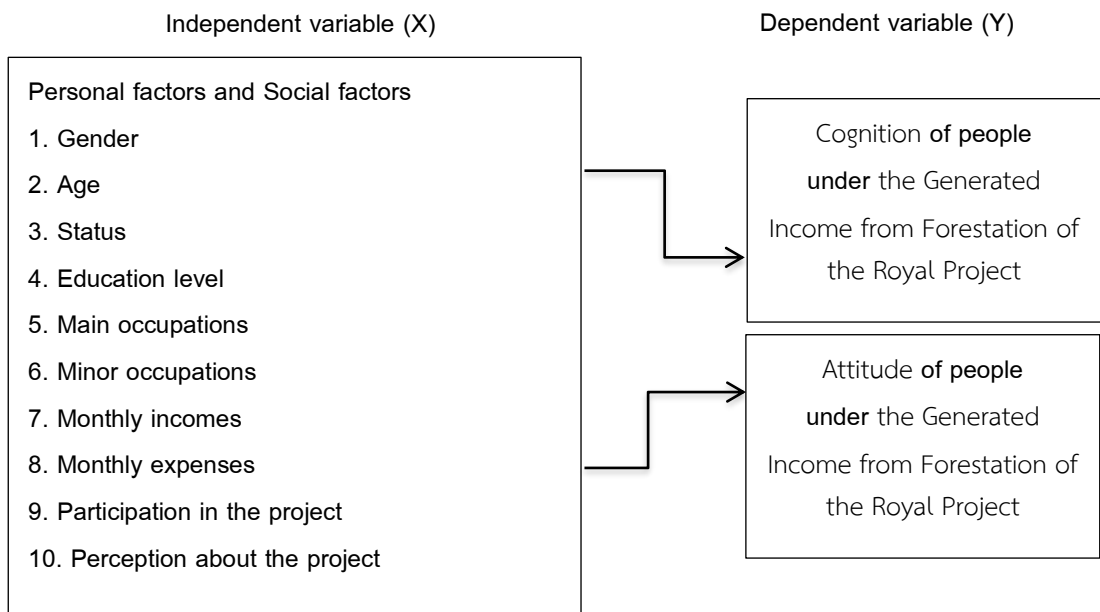

Figure 1 Conceptual framework of the survey.

อุปกรณ์และวิธีการ

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และข้อมูลทั่วไป ที่เกี่ยวข้องต่อความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของประชาชนโดยทั่วไปในจังหวัดแพร่ที่มีต่อโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ ตามแนวพระราชดำริ โดยประชากรกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยประชาชนทั่วไปในพื้นที่จังหวัดแพร่ ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ในพื้นที่จังหวัดแพร่ ทั้ง 8 อำเภอ จำนวน 400 คน ทำการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างแต่ละอำเภอตามสัดส่วนที่เหมาะสม ได้แก่ 1) อำเภอเมืองแพร่ จำนวน 105 ราย 2) อำเภอร้องกวาง จำนวน 44 ราย 3) อำเภอสอง จำนวน 45 ราย 4) อำเภอหนองม่วงไข่ จำนวน 16 ราย 5) อำเภอสูงเม่น จำนวน 67 ราย 6) อำเภอเด่นชัย จำนวน 32 ราย 7) อำเภอลอง จำนวน 49 ราย และ 8) อำเภอยางชุมน้อย จำนวน 42 ราย

ผู้วิจัยได้กำหนดตัวอย่าง โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) และกำหนดขนาดของครัวเรือนโดยใช้สูตรยามาเน่ (Yamane, 1973) ที่มีค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ .05 โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจำนวน 400 ตัวอย่าง โดยสร้างแบบสอบถามจากแนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนการสำรวจภาคสนาม และได้ทำการทดสอบแบบสอบถามโดยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และทดสอบความเชื่อมั่น (reliability) โดยเก็บข้อมูลจำนวน 30 ชุด ไปทดสอบเครื่องมือ (pre-test) ด้วยวิธีของ Cronbach (1970) พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นค่าถามเท่ากับ 0.87

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research method) ใช้แบบสอบถาม (questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัยแบ่งแบบสอบถามเป็น 5 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ตามแนวพระราชดำริ โดยมีระดับการรับรู้ออกเป็น 3 ระดับคือ เป็นประจำ (2 คะแนน) บางครั้ง (1 คะแนน) และไม่เคย (0 คะแนน) จึงสามารถแบ่งเกณฑ์วัดระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 1.34-2.00 ระดับปาน

กลาง มีค่าเฉลี่ย 0.67-1.33 ระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 0.00-0.66 ตอนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ ตามแนวพระราชดำริ จำนวน 40 ข้อ โดยมีกำหนดคะแนนออกเป็น ตอบถูก (1 คะแนน) และตอบผิด (0 คะแนน) โดยแบ่งเกณฑ์วัดระดับความรู้ออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 26.8-40 ระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 13.4-26.7 ระดับต่ำ มีค่าเฉลี่ย 0-13.3 คะแนน ตอนที่ 4 ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ ตามแนวพระราชดำริ จำนวน 20 ข้อ โดยมีกำหนดคะแนนออกเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5 คะแนน) เห็นด้วยมาก (4 คะแนน) ไม่แน่ใจ (3 คะแนน) ไม่เห็นด้วย (2 คะแนน) ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1 คะแนน) จึงสามารถแบ่งเกณฑ์ วัดระดับทัศนคติออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.68-5.00 ระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.34-3.67 ระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.00-2.33 และตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ ตามแนวพระราชดำริ

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive analysis) ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency), ค่าร้อยละ (percentage) และค่าเฉลี่ย (mean) และการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative analysis) ได้แก่ ค่า t-test, ค่า F-test และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's correlation) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ 0.05 (p-value = 0.05)

ผลและวิจารณ์

ข้อมูลทางประชากร สภาพเศรษฐกิจ และสังคม

จากการศึกษาพบว่าประชาชนจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 206 คน (51.5 %) มีอายุระหว่าง 46-55 ปี จำนวน 108 คน (27.0 %) มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่คือประถมศึกษา จำนวน 132 คน (33.0 %) ประกอบอาชีพหลักคือ ทำไร่ ทำสวน จำนวน 147 คน (36.8 %) และมีอาชีพรอง คือรับจ้างทั่วไป จำนวน 136 คน (34.0 %) มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท

จำนวน 206 คน (51.5 %) และมีรายจ่ายต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 237 คน (59.3 %) และส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ จำนวน 313 คน (78.25 %) (Table 1) จะเห็นได้ว่าข้อมูลทางประชากร สภาพเศรษฐกิจ และสังคม พบว่าประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย แต่มีสัดส่วนของเพศชายและเพศหญิงใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 46-55 ปี เนื่องจากผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี อาจจะไปประกอบอาชีพในต่างถิ่น หรือเป็นวัยที่กำลังศึกษาเล่าเรียนจึงไปอาศัยอยู่นอกภูมิลำเนา ประชากรส่วนใหญ่

มีระดับการศึกษาเพียงประถมศึกษา เนื่องจากอาจไม่มีโอกาสได้เรียนหนังสือเพราะฐานะยากจน ทำให้โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักคือทำไร่ ทำสวน อาชีพรอง คือ รับจ้างทั่วไป ทำให้มีรายได้ต่อปีไม่สูงมากนัก แต่ในขณะเดียวกันรายจ่ายต่อปีก็ไม่สูงมากนักเช่นกัน และขณะเดียวกันประชาชนส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ เนื่องจากโครงการดังกล่าว อยู่ในระยะเริ่มต้นมีการเน้นส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรในการเข้าร่วมเป็นหลักเท่านั้น

Table 1 Personal and social factors (n = 400) used in the questionnaire.

Sample group	Quantity	Percentage
Gender		
male	206	51.50
female	194	48.50
Age (year)		
18-25	26	6.50
26-35	46	11.50
36-45	91	22.75
46-55	114	28.50
56-65	84	21.00
> 66	36	9.00
Status		
single	106	26.50
married	240	60.00
divorced/widowed	54	13.5
Education level		
didn't study	19	4.75
primary	132	33.00
junior high school	86	21.50
high school	80	20.00
Vocational Certificate	21	5.25
High Vocational Certificate	25	6.25
Bachelor's degree	35	8.75
> Bachelor's degree	2	0.50

Table 1 (continued)

Sample group	Quantity	Percentage
Main occupations		
company employee	27	6.75
general employee	106	26.50
trade	33	8.25
farm	53	13.25
gardening	147	36.75
government service	14	3.50
find wild things	2	0.50
unemployed	5	1.25
other	13	3.25
Minor occupations		
company employee	18	4.50
general employee	136	34.00
trade	35	8.75
farm	28	7.00
gardening	122	30.50
government service	8	2.00
find wild things	11	2.75
unemployed	2	0.50
other	40	10.00
Monthly incomes (baht)		
< 10,000	206	51.50
10,000-20,000	160	40.00
20,001-30,000	19	4.75
> 30,001	14	3.50
Monthly expenses (baht)		
< 10,000	237	59.25
10,000-20,000	141	35.25
20,001-30,000	17	4.25
> 30,001	5	1.25
Participation in the project		
Ever	37	9.25
Never	363	90.75

การรับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ ตามแนวพระราชดำริ

การได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ตามแนวพระราชดำริ ของประชาชนส่วนใหญ่ พบว่ามีการรับรู้ข้อมูลระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 0.81) ถ้าพิจารณารายข้อจะพบว่าการรับรู้ข่าวสารในช่องทางโทรทัศน์/วิทยุมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.17) รองลงมาคือ บ้าน/ผู้ใหญ่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 1.06) และ หอกระจายข่าว/เสียงตามสาย (ค่าเฉลี่ย 0.99) ตามลำดับ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารน้อยที่สุด คือ การฝึกอบรม และแผ่นประกาศ/แผ่นพับ/ใบปลิว (ค่าเฉลี่ย 0.62)

เนื่องจากการดำเนินโครงการฯ ในระยะแรกนั้น ยังมีประชาชนที่เข้าร่วมโครงการจำนวนไม่มากนัก อีกทั้งประชาชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในระยะแรกจะเป็นกลุ่มเกษตรกรที่ใช้ประโยชน์ในพื้นที่ติดกับพื้นที่ป่า ทำให้ระดับการรับรู้ข่าวสารไม่อยู่ในระดับสูง และจะเห็นได้ว่าช่องทางการรับรู้ข่าวสารที่ได้รับมากที่สุด คือ ช่องทางโทรทัศน์/วิทยุ เนื่องจากเป็นช่องทางที่

เข้าถึงประชาชนในทุกเพศทุกวัยได้มากที่สุด โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นประชาชนที่มีอายุ 46-55 ปี การรับสื่อโทรทัศน์/วิทยุจึงมากที่สุด แตกต่างจากกลุ่มวัยรุ่นที่อาจมีการรับข่าวสารจากสื่ออินเทอร์เน็ตมากที่สุดในปัจจุบัน อีกประเด็นที่ค้นพบคือ มีการได้รับข่าวสารที่รองลงมาจากโทรทัศน์/วิทยุ ได้แก่ บ้าน/ผู้ใหญ่บ้าน และหอกระจายข่าว/เสียงตามสาย แสดงให้เห็นถึงความร่วมมือของคนชุมชนได้อย่างชัดเจนว่า ผู้นำชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนสำคัญในการเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ช่องทางหนึ่งในพื้นที่จังหวัดแพร่

ความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ ตามแนวพระราชดำริ

ผลการวิเคราะห์ระดับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในจังหวัดแพร่ที่มีต่อโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ตามแนวพระราชดำริ ภาพรวมพบว่าประชาชนจำนวน 400 คน มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมากได้คะแนนเฉลี่ย 27.42 คะแนน (Table 2)

Table 2 Cognitive level analysis.

Cognition	Mean	S.D.	Level
People's cognition of the project	27.42	1.22	high

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่ประชาชนมีความรู้มากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเป็นผู้รักษาป่า สามารถยังชีพอยู่กับป่าได้อย่างกลมกลืนแบบมีส่วนร่วม (ตอบถูก จำนวน 390 คน ตอบผิด จำนวน 10 คน) ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการฯ จะสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้นตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง (ตอบถูก จำนวน 372 คน ตอบผิด จำนวน 28 คน) ส่งเสริมให้ประชาชนร่วมรักษาป่า และฟื้นฟูป่าต้นน้ำลำธาร (ตอบถูก จำนวน 372 คน ตอบผิด จำนวน 28) และพบว่าข้อที่ประชาชนมีความรู้ที่น้อยที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ พื้นที่ที่สามารถเข้าร่วมโครงการฯ คือพื้นที่ทำกินของราษฎรในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่ได้รับการผ่อนผันจากคณะรัฐมนตรีให้ทำกินได้ไม่เกิน 50 ไร่ (ตอบถูก

จำนวน 75 คน ตอบผิด จำนวน 325 คน) รัฐบาลมีงบประมาณสนับสนุนหลังการปลูก โดยมีการปลูกซ่อมและตายวัชพืชทุก ๆ ปี (ตอบถูก จำนวน 79 คน ตอบผิด จำนวน 321 คน) ระยะเวลาการดำเนินโครงการฯ 1-5 ปี (ตอบถูก จำนวน 99 คน ตอบผิด จำนวน 301 คน)

ความรู้ความเข้าใจของประชาชนอยู่ในระดับมาก ในระดับคะแนนที่ไม่สูงมากคือคะแนน 27.42 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน ทำให้เห็นได้ว่าประชาชนยังขาดความเข้าใจในบางประเด็นที่เกี่ยวข้องกับโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ ตามแนวพระราชดำริ ส่วนหนึ่งเกิดจากการที่ประชาชนส่วนใหญ่นั้นได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ฯ ผู้นำท้องถิ่น หรือ เจ้าหน้าที่ปกครอง มากกว่าการรับข่าวสารจากสื่อด้านอื่น ๆ เช่น เจ้าหน้าที่ป่าไม้ หรือ

การฝึกอบรม และแผ่นประกาศ/แผ่นพับ/ใบปลิว โดยการถ่ายทอดมักเป็นไปในลักษณะของการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ทำให้บางครั้งอาจทำให้การถ่ายทอดองค์ความรู้ไม่ครบถ้วนครอบคลุมในประเด็นความรู้ทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ และมีข้อค้นพบจากข้อคำถามรายข้อพบว่าประชาชนจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการการอนุรักษ์ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วม หรือผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการดำเนินโครงการที่มาก รองลงมา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการของโครงการเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการปลูกฟื้นฟูป่าตามแนวทางพระราชดำริ และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดในการดำเนินโครงการ การเข้าร่วมโครงการ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่น้อยกว่าส่วนอื่น

ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ ตามแนวพระราชดำริ

ผลการวิเคราะห์ระดับทัศนคติของประชาชนในจังหวัดแพร่ ที่มีต่อโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ตามแนวพระราชดำริ ภาพรวมพบว่าประชาชนจำนวน 400 คน มีระดับทัศนคติอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.96) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีข้อที่มีระดับทัศนคติมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับที่ 1 ท่านคิดว่าการที่โครงการฯ จะประสบผลสำเร็จจำเป็นต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ป่าไม้ และเป็นการสร้างความร่วมมือในการแก้ปัญหาาร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ผู้นำชุมชน และประชาชนในพื้นที่ (ค่าเฉลี่ย 4.12) อันดับที่ 2 ท่านคิดว่าโครงการฯ มีความเหมาะสมในการนำมาพัฒนาฟื้นฟูป่า รัฐบาลควรสนับสนุนต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 4.10) และอันดับที่ 3 ลักษณะโครงการฯ เป็นการทำให้ประชาชน ดำเนินชีวิตในการประกอบอาชีพหาเลี้ยงตนเองได้อย่างพอเพียง (ค่าเฉลี่ย 4.08) ส่วนรายข้อที่พบว่า มีระดับทัศนคติน้อยที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ อันดับที่ 1 ท่านคิดว่าผู้ที่เข้าร่วมโครงการฯ ควรเป็นเกษตรกรที่มีที่ดินทำกินในพื้นที่ป่าเท่านั้น (ค่าเฉลี่ย 3.51) อันดับที่ 2 ท่านคิดว่าระยะเวลาในการดำเนินโครงการฯ 1 ปี มีความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.60) และ อันดับที่ 3 ท่านคิดว่าการที่โครงการกำหนดให้ต้นไม้ที่

ได้จากการปลูก สามารถตัดขายได้ โดยต้องผ่านการขออนุญาตตัดเพื่อจำหน่ายตามกฎหมาย (ค่าเฉลี่ย 3.69)

เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการในระดับมาก และได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการในระดับปานกลางทำให้มีทัศนคติในระดับมากในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความสำคัญของการมีโครงการ และเห็นผลประโยชน์ชัดเจนที่ได้รับจากโครงการ เช่น ท่านคิดว่าเป็นการสร้างความร่วมมือในการแก้ปัญหาาร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ผู้นำชุมชน และประชาชนในพื้นที่ ส่วนประเด็นที่มีทัศนคติในระดับน้อยที่สุดใน 3 ลำดับสุดท้ายจะเป็นประเด็นเกี่ยวกับข้อจำกัดในการเข้าร่วมโครงการ เช่น ท่านคิดว่าระยะเวลาในการดำเนินโครงการฯ 1 ปี มีความเหมาะสม ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าประชาชนมีความสนใจ และมีทัศนคติที่ดีในการเข้าร่วมโครงการ

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของประชาชนในจังหวัดแพร่ที่มีต่อโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ ตามแนวพระราชดำริ

ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านอาชีพหลัก อาชีพรอง มีผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจ ส่วนการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Pati, 2016) ได้ศึกษาความรู้ความเข้าใจ และความความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนต่อการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง : กรณีศึกษาประชาชนในตำบลผาสิงห์ อำเภอเมืองจังหวัดน่าน ผลการศึกษาพบว่า อาชีพที่ต่างกันส่งผลให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Nilsodsai, 2011) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความรู้และความคิดริเริ่มในการอนุรักษ์พลังงานของโรงพยาบาลสมิติเวชศรีนครินทร์ ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยเพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการทำงาน รายได้ต่างกันไม่ส่งผลให้ระดับความรู้ความเข้าใจของประชาชนแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดการประเมินความสำเร็จในการปลูกป่า (Le et al., 2012) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินความสำเร็จในการปลูกป่าในเขต

ร้อนประเทศกำลังพัฒนา ผลการประเมินพบว่าตัวชี้วัดความสำเร็จของการปลูกป่า จะประกอบด้วยข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมด้วย ซึ่งอาจจะประกอบไปด้วยข้อมูลของประชากร เรื่องของข้อมูลทั่วไปของบุคคล ด้านเพศ อายุ อาชีพ รายได้ และข้อมูลทางสังคมวัฒนธรรม

ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อระดับทัศนคติของประชาชน พบว่ามีปัจจัยด้านอาชีพหลัก อาชีพรอง รายได้ต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือน การเข้าร่วม

โครงการฯ และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการฯ มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับระดับทัศนคติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Kwayapanik and Trimongkol, 2002) ได้ศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปลูกต้นไม้ในนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา กรณีศึกษาเทศบาลนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการรณรงค์การปลูกต้นไม้มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับทัศนคติ (Table 3)

Table 3 Hypothesis test results.

personal factor and social factor	Cognition				Attitude			
	t-test	F-test	R	P	t-test	F-test	R	P
1. Gender	.053	-	-	.936	1.752	-	-	.747
2. Age	-	0.997	-	.419	-	1.147	-	.335
3. Status	-	1.126	-	.325	-	1.234	-	.292
4. Education level	-	0.702	-	.670	-	0.397	-	.904
5. Main occupations	-	4.376	-	.000**	-	2.241	-	.024*
6. Minor occupations	-	2.222	-	.032*	-	3.628	-	.001**
7. Monthly incomes	-	1.643	-	.179	-	2.736	-	.043*
8. Monthly expenses	-	0.961	-	.411	-	6.633	-	.000**
9. Participation in the project	-	2.140	-	.144	-	9.692	-	.002**
10. Perception about the project	-	-	.082	.100	-	-	.417	.000**

Remarks: * significant at $P < 0.05$, ** significant at $P < 0.01$.

จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยพบว่า ปัจจัยอาชีพหลัก และอาชีพรอง มีผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติ ซึ่งสามารถนำมาวิเคราะห์ถึงกลุ่มเป้าหมาย (ประชาชนในพื้นที่) ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจได้มากยิ่งขึ้นในการดำเนินโครงการในปีต่อไป อีกทั้งยังพบว่า การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจทำให้สามารถตั้งข้อสังเกตได้ว่าแท้จริงแล้วกระบวนการในการส่งผ่านข้อมูลเกี่ยวกับโครงการฯ นั้นไม่ประสบผลสัมฤทธิ์ เนื่องจากเป็นเพียงการได้รับข่าวสารที่ไม่ได้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริงทำให้ไม่จจะรับรู้ข่าวสารมากขึ้นหรือน้อยลงก็ไม่มีผลต่อทำให้มีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น

ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะการดำเนินโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ ตามแนวพระราชดำริ

ผลการศึกษาพบว่าปัญหาเกิดจากสภาวะความแห้งแล้ง ไฟไหม้ และดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีอุปสรรคที่สำคัญจากปัญหาภัยธรรมชาติและปัญหาจากตัวผู้เข้าร่วมโครงการที่ไม่มีเวลาในการดูแล/รักษา/บำรุงรักษา และเงินงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนไม่เพียงพอ โดยมีข้อเสนอแนะให้ภาครัฐส่งเสริมด้านแหล่งน้ำ ด้านการตลาด และแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ

สรุป

ข้อมูลทางประชากร สภาพเศรษฐกิจ และสังคม ของประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในพื้นที่จังหวัดแพร่ พบว่า ประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศชายแต่มีจำนวนไม่แตกต่างจากเพศหญิงมากนัก ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วงวัยทำงาน มีการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพหลักทำไร่ทำสวน และมีอาชีพรองรับจ้างทั่วไป มีรายได้และรายจ่ายค่อนข้างน้อย ประชาชนมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ ตามแนวพระราชดำริ ในระดับปานกลาง มีการรับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์/วิทยุมากที่สุด รองลงมาคือ กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน และหอกระจายเสียง และน้อยที่สุดคือ ฝึกอบรมและแผ่นพับใบปลิว

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจพบว่า มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก โดยจะพบว่าประชาชนจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการการอนุรักษ์ มากกว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการของโครงการ และมีความรู้ความเข้าใจระดับน้อยเกี่ยวกับรายละเอียดในการดำเนินโครงการ และการวิเคราะห์ระดับทัศนคติพบว่า ส่วนใหญ่มีระดับทัศนคติในระดับมาก โดยมีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับความสำคัญของการมีโครงการ และเห็นผลประโยชน์ชัดเจนที่ได้รับจากโครงการ และมีความสนใจจะเข้าร่วมโครงการ ส่วนการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจของประชาชน พบว่า ปัจจัยด้านอาชีพหลัก อาชีพรอง มีผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจ และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจและการวิเคราะห์ระดับทัศนคติของประชาชน พบว่า ปัจจัยด้านอาชีพหลัก อาชีพรอง รายได้ต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือน การเข้าร่วมโครงการฯ มีผลต่อระดับทัศนคติและการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการฯ มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับระดับทัศนคติ

ปัญหาในการดำเนินโครงการพบ่าเกิดจากสภาวะความแห้งแล้ง ไฟไหม้ และดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีอุปสรรคที่สำคัญจากปัญหาภัยธรรมชาติ และปัญหาจากตัวผู้เข้าร่วมโครงการที่ไม่มีเวลาในการดูแล/รักษา/บำรุงรักษา และเงินงบประมาณที่ได้รับ

การสนับสนุนไม่เพียงพอ โดยมีข้อเสนอแนะให้ภาครัฐส่งเสริมด้านแหล่งน้ำ ด้านการตลาด และแหล่งเงินทุน ดอกเบี้ยต่ำ ดังนั้นหน่วยงานราชการควรส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรป่าไม้ อันจะส่งผลให้เกิดความร่วมมือในการแก้ปัญหาพร้อมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ผู้นำชุมชน ในพื้นที่ และรัฐบาลควรสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชน ดำเนินชีวิตในการประกอบอาชีพหาเลี้ยงตนเองได้อย่างพึ่งพาตนเองได้อย่างพอเพียงในอนาคต

จากผลการวิจัยพบว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการฯ ควรให้ความสำคัญกับการสร้างทัศนคติที่ดีต่อโครงการฯ ให้กับประชาชน โดยการสร้างการรับรู้ข่าวสารอย่างถูกต้อง อีกทั้งควรส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการให้มากขึ้น มีการเข้าถึงชุมชนอย่างต่อเนื่องเพื่อแลกเปลี่ยนและควรระดมความร่วมมือจากผู้นำชุมชน รวมถึงทุกหน่วยงาน/องค์กรภาครัฐและเอกชนในการทำความเข้าใจกับภาคประชาชนในชุมชน เช่น การให้ความรู้ การอบรม การให้งบประมาณสนับสนุน

คำนิยาม

ขอขอบคุณคณาจารย์สาขาวิชาการจัดการป่าไม้ สาขาวิชาเกษตรป่าไม้ สาขาวิชารัฐศาสตร์ และสาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมป่าไม้ มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ ที่ให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะ และขอขอบคุณสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 3 สาขาแพร่ กรมป่าไม้ ที่สนับสนุนข้อมูลการทำวิจัยครั้งนี้

REFERENCES

- Cronbach, L.J. 1970. *Essentials of Psychological Testing*. Harper and Row, New York.
- Kwayapanik, S., Trimongkol, W. 2002. *A Study of People's Attitudes towards Planting Trees in the Historical City of Ayutthaya: A Case Study of Ayutthaya Municipality Phra Nakhon Si Ayutthaya Province*. Royal Forest Department, Bangkok. (in Thai)

- Le, H.D., Smith, C., Herbohn, J., Harrison, S. 2012. More than just trees: assessing reforestation success in tropical developing countries. **Journal of Rural Studies**, 28: 5-19.
- Nilsodsai, T. 2011. **Factors Affecting Knowledge and Innovation about Energy Conservation of Samitivej Srinakarin Hospital**. Faculty of Social Development and Environment, National Institute of Development Administration, Bangkok. (in Thai)
- Pati, A. 2016. **Knowledge, Understanding and Opinions of Local People towards Homeless People Protection: A case study of People in Pha Sing Sub-district, Mueang District, Nan Province**. Faculty of Social Administration, Thammasat University, Bangkok. (in Thai)
- Royal Forest Department, 2019. **Annual Report 2019** Royal Forest Department. Ministry of Natural Resources and Environment, Bangkok. (in Thai)
- Royal Forest Department, 2020. **Annual Report 2020** Royal Forest Department. Ministry of Natural Resources and Environment, Bangkok. (in Thai)
- Strategic and Information Work Group for Provincial Development Phrae Provincial Office, 2021. **Documents for the Workshop for the Preparation of the Phrae Provincial Development Plan 2023-2027 and the Annual Government Action Plan of Phrae Province**. Fiscal Year 2021, Phrae. (in Thai)
- Wittayakiatlert, N. 2017. **Knowledge and Understanding in the Philosophy of Sufficiency Economy of Official in Nongpho Ratchaburi Dairy Cooperative Limited (Under the Royal Patronage)**. Faculty of Social Sciences, Kasetsart University, Bangkok. (in Thai)
- Yamane, T. 1973. **Statistics: An Introductory Analysis**. Third edition. Harper and Row, New York.
-